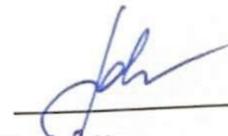


МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи та
міжнародних зв'язків

 Оксана ГОДОВАНЕЦЬ
« 28 » _____ 2025 р.



ДОВІДНИК ДЛЯ АСПІРАНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни

Історія та філософія науки. Поняття відкритої науки

22 Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Галузь знань _____
221 – Стоматологія

Спеціальність _____

Освітній ступінь _____ Доктор філософії

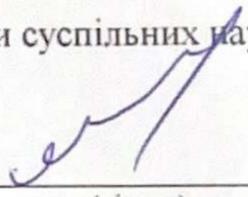
Курс навчання _____ II

Форма навчання _____ очна (денна, вечірня)/заочна

Кафедра _____ суспільних наук та українознавства

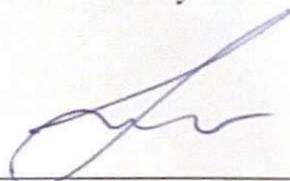
Схвалено на методичній нараді кафедри суспільних наук та українознавства
„25” серпня 2025 року (протокол № 1).

Завідувач кафедри


(підпис) Антоній МОЙСЕЙ

Схвалено предметною (цикловою) комісією з суспільних та гуманітарних дисциплін „26”
серпня 2025 року (протокол № 1).

Голова предметної (циклової)
комісії


Ніна ЗОРІЙ

Чернівці – 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Мойсей Антоній Аркадійович – завідувач кафедри, доктор історичних наук, професор. antoniimoisei@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/suspilnih-nauk-ta-ukrayinoznavstva/
Веб-сайт кафедри	http://snu.bsmu.edu.ua/
E-mail	society@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Героїв Майдану, 3
Контактний телефон	+38 (0372) 52-08-71

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	0
Практичні заняття	40
Самостійна робота	50
Вид заключного контролю	Залік

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Програма підготовки докторів філософії складена на основі Закону України «Про вищу освіту», «Порядку підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», Національного плану щодо відкритої науки (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2022 р. № 892-р), Положення про підготовку докторів філософії та докторів наук Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: дослідження виникнення, становлення та еволюції наукового знання, аналіз філософських засад наукового пізнання, методів і критеріїв науковості, а також вивчення концепції відкритої науки як сучасної моделі організації наукової діяльності. Дисципліна охоплює історичні етапи розвитку науки, зміну наукових парадигм, етичні та соціальні аспекти наукових досліджень, принципи відкритості, прозорості, доступності результатів досліджень та взаємодії науки із суспільством.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://dako.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/12/33%D0%B0-%D0%94.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-oczinuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);

- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. Мета та завдання навчальної дисципліни

5.1. Мета викладання навчальної дисципліни

– формування у здобувачів третього освітньо-наукового рівня (аспірантів) здатностей до філософського осмислення науки як феномену культури, розуміння її історичної динаміки, концептуального та соціального змісту, а також оволодіння сучасними підходами до відкритої науки згідно з міжнародними стандартами.

Вивчення дисципліни передбачає здобуття, поглиблення й інтеграцію комплексу знань, умінь, навичок і компетентностей для продукування нових ідей, формування методології власного наукового пошуку, аналізу історичних моделей розвитку науки, оволодіння етичними, соціальними й нормативними принципами наукової діяльності, включно з принципами відкритої науки в національному й глобальному контекстах.

5.2. Основними завданнями курсу є:

- формування уявлень про науку як історико-культурний і філософський феномен;
- аналіз історичних етапів розвитку наукового знання та наукових інституцій;

- ознайомлення з класичною, некласичною та постнеокласичною моделями науки;
- засвоєння основних підходів до структури та методів наукового пізнання;
- осмислення ролі науки в суспільному розвитку та її соціальної відповідальності;
- формування навичок рефлексії над власною науковою діяльністю;
- оволодіння поняттями відкритої науки, її принципами, перевагами та ризиками;
- аналіз міжнародних стратегій відкритої науки (ЮНЕСКО, ЄС, Україна);
- розуміння викликів цифрової доби для академічної доброчесності та наукової комунікації;
- ознайомлення з практиками відкритого доступу, громадянської науки та міждисциплінарного діалогу;
- формування відповідального ставлення до етичних засад сучасної науки.

5.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

Згідно з вимогами стандарту вищої освіти та освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти таких **компетентностей**:

– *інтегральна*:

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми стоматології і дотичні міждисциплінарні проблеми, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

– *загальні*:

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність працювати в міжнародному контексті.

– *спеціальні (фахові, предметні)*:

СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та інноваційних проектів у сфері стоматології усно і письмово державною мовою та однією з офіційних мов Європейського Союзу, оприлюднювати результати досліджень у провідних міжнародних наукових виданнях..

СК07. Здатність критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та комплексні ідеї у сфері стоматології та з дотичних міждисциплінарних питань.

СК08. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами стандарту вищої освіти та освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує формування таких результатів навчання (РН):

РН03. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень та прикладні проблеми стоматології державною та іноземними мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень, статистичного аналізу даних, наявні літературні дані.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- Основні етапи розвитку науки, наукові революції та еволюцію наукових парадигм.
- Методологічні та філософські засади наукового пізнання, критерії науковості.
- Сучасні концепції відкритої науки: відкриті дані, відкриті публікації, FAIR-принципи.
- Міжнародні стандарти академічної комунікації, вимоги до наукових статей та презентацій.
- Принципи доказовості та методи критичного аналізу наукової інформації.
- Етичні засади наукових досліджень та академічної доброчесності.
- Основні світові тенденції розвитку стоматологічної науки та міждисциплінарних досліджень.

Уміти:

- Здійснювати пошук, відбір, систематизацію та критичну оцінку наукових джерел з використанням міжнародних баз даних.
- Формулювати наукову проблему, цілі, завдання та гіпотези з використанням філософсько-методологічних підходів.
- Планувати дизайн дослідження відповідно до принципів науковості та відкритої науки.
- Створювати логічні моделі, порівнювати теорії та здійснювати синтез складних наукових ідей.
- Готувати наукові тексти (статті, тези, огляди) державною та іноземною мовами ЄС відповідно до міжнародних вимог.
- Презентувати результати дослідження усно та письмово на професійному рівні.
- Використовувати міжнародні інструменти відкритої науки (ORCID, OSF, репозитарії відкритих даних).
- Інтегрувати міждисциплінарні підходи для аналізу та розробки нових концепцій у стоматологічній науці.

Демонструвати здатність:

- Самостійно здійснювати науковий пошук, критичний аналіз та інтерпретацію результатів.
- Аргументовано відстоювати власні наукові висновки під час дискусій, семінарів та конференцій.
- Дотримуватися принципів академічної доброчесності, етики науковця та вимог до відкритих досліджень.
- Працювати в міжнародному академічному середовищі, брати участь у міжнародних наукових проєктах.
- Використовувати рефлексивні практики для оцінювання власного професійного розвитку.
- Виявляти готовність до безперервного самовдосконалення й формування індивідуальної наукової траєкторії.
- Ініціювати та впроваджувати інноваційні, міждисциплінарні та відкриті дослідницькі підходи.

7. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС, 90 годин, у т.ч.: практичні (семінарські) заняття – 40 годин, самостійна робота – 50 годин.

8. Зміст програми

Змістовий модуль 1. Історія та філософія науки: від Античності до постнекласичної доби

Модуль охоплює ключові етапи становлення та розвитку науки в історико-культурному контексті – від перших форм систематизованого знання в античних цивілізаціях до формування класичної, некласичної та постнекласичної моделей наукового пізнання.

Особлива увага приділяється історії наукових інституцій, впливу соціокультурних і політичних чинників на науку, а також специфіці наукового поступу в галузі медицини.

Опанування цього модуля сприяє формуванню у здобувачів базових філософсько-методологічних уявлень про науку, її структуру, функції, принципи та взаємозв'язок із суспільством.

Змістовий модуль 2. Відкрита наука: концепція, принципи, практики

Модуль присвячено сучасному етапу розвитку науки – переходу до відкритої наукової моделі, відповідно до рекомендацій ЮНЕСКО та політики Європейського Союзу.

Здобувачі вивчають основні поняття, складові, цінності та принципи відкритої науки, типи наукової комунікації, відкритий доступ, інфраструктури, участь громадян у наукових процесах.

Розглядаються переваги і ризики відкритості науки, виклики захисту персональних даних, дотримання етики, а також практики відкритої науки у сфері медичних досліджень.

8. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі			Самостійна робота аспірата	Індивідуальна робота
		Лекції	Практичні			
1	2	3	4	5	6	
Змістовий модуль 1. Історія та філософія науки: від Античності до постнекласичної доби						
Тема 1. Наука як історико-культурний феномен	6		2	4		
Тема 2. Філософські та наукові традиції Античності, Середньовіччя та Відродження	8		4	4		
Тема 3. Класична наука Нового часу: XVII–XVIII ст.	6		2	4		
Тема 4. Некласична та постнеокласична наука (XIX-XX ст.)	6		2	4		
Тема 5. Наука і суспільство: соціальні культурні, політичні виміри	6		2	4		
Тема 6. Історія науки в контексті медичної практики	8		4	4		
Тема 7. Структура і методи наукового пізнання	6		4	2		
Змістовий модуль 2. Відкрита наука: нова епоха наукової комунікації						
Тема 1. Відкрита наука: визначення, принципи, стратегія ЮНЕСКО	6		4	2		
Тема 2. Складові відкритої науки: знання, інфраструктура, участь	8		4	4		
Тема 3. Етичні та ціннісні засади відкритої науки	8		4	4		

Тема 4. Відкрита наука в медичній сфері: ризики, переваги, виклики	6		4	2	
Тема 5. Інституційні політики відкритої науки в Україні та ЄС	6		4	2	
Індивідуальна робота: реферат	6			4	2
Підсумковий контроль: залік	4			2	2
УСЬОГО ГОДИН	90		40	50	

9. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

9.1. Тематичний план лекцій - *програмою не передбачено*

9.2. Тематичний план семінарських занять - *програмою не передбачено*

9.3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1	Наука як історико-культурний феномен	2
2	Філософські та наукові традиції Античності, Середньовіччя та Відродження	4
3	Класична наука Нового часу: XVII–XVIII ст.	2
4	Некласична та постнекласична наука (XIX–XX ст.)	2
5	Наука і суспільство: соціальні культурні, політичні виміри	2
6	Історія науки в контексті медичної практики	4
7	Структура і методи наукового пізнання	4
8	Відкрита наука: визначення, принципи, стратегія ЮНЕСКО	4
9	Складові відкритої науки: знання, інфраструктура, участь	4
10	Етичні та ціннісні засади відкритої науки	4
11	Відкрита наука в медичній сфері: ризики, переваги, виклики	4
12	Інституційні політики відкритої науки в Україні та ЄС	4
	Разом	40

9.4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1	Наука як історико-культурний феномен	4
2	Філософські та наукові традиції Античності	2
3	Філософські та наукові традиції Середньовіччя та Відродження	2
4	Класична наука Нового часу (XVII–XVIII ст.)	4
5	Постнекласична наука XX століття	4
6	Вплив соціально-політичного контексту на розвиток науки	4
7	Історичні аспекти наукової діяльності в галузі медицини	2
8	Соціальні аспекти історії науки	2
9	Структура та рівні наукового пізнання	2
10	Методи наукового дослідження: класифікація і функції	2
11	Цінності та етичні засади в науці	2
12	Поняття відкритої науки (визначення ЮНЕСКО)	4
13	Відкрита наукова інфраструктура: репозитарії, журнали, платформи	2
14	Відкрита участь суспільства в науці: громадянська наука	2

15	Переваги відкритої науки для медичних досліджень	2
22	Реферат	6
	Залік	4
	Разом	50

10. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

№ з/п	Назва теми	
1	Витоки наукового мислення в Античному світі	реферат
2	Давньогрецькі математика, астрономія і медицина.	реферат
3	Історія наукових академій: від XVII ст. до сьогодення	реферат
4	Галілей і формування експериментального методу	реферат
5	Вплив просвітництва на розвиток науки	реферат
6	Наукові відкриття доби Відродження і їх значення для утвердження соціокультурної самобутності науки.	реферат
7	Некласична наука XIX століття: основні риси та філософські інтерпретації	реферат
8	Постнекласична наука: парадигми, виклики, особливості	реферат
9	Соціальні і політичні чинники в історії науки	реферат
10	Історія медичної науки: від Гіппократа до сучасної доказової медицини	реферат
11	Методологічні засади наукового дослідження. Методи емпіричного і теоретичного пізнання	реферат
12	Альтернативні підходи в поясненні розвитку наукового знання	реферат
13	Взаємозалежність наукових винаходів, інновацій, технологічних модернізацій	реферат
14	Державна підтримка фундаментальних досліджень	реферат
15	Комерційні сторони розвитку науки	реферат
16	Значення права інтелектуальної власності	реферат
17	Свобода наукового пошуку	реферат
18	Можливості гуманізації науки	реферат
19	Гуманізація і гуманітаризація освіти	реферат
20	Поняття відкритої науки у документах ЮНЕСКО	реферат
21	Відкрита наукова інфраструктура: принципи та приклади	реферат
22	Проблема доступності знань у глобальному науковому середовищі	реферат
23	Інтелектуальна власність і відкрита наука: конфлікти та компроміси	реферат
24	Етичні засади відкритої науки: прозорість, відповідальність, інклюзивність	реферат
25	Медична етика в умовах відкритої науки: кейси і дискусії	реферат
26	Відкрита освіта і наука в умовах цифрової трансформації	реферат
27	Політики відкритої науки в Європейському Союзі	реферат
28	Стан і перспективи впровадження відкритої науки в Україні	реферат
29	Роль історії науки у формуванні наукової доброчесності	реферат
30	Наука і війна: історичні приклади впливу конфліктів на розвиток знання	реферат
31	Відкритий доступ до медичної інформації: проблеми приватності	реферат

11. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Основні етапи розвитку науки: від античності до сучасності.
2. Наукові революції та їх вплив на медичні й стоматологічні дослідження.
3. Роль видатних науковців у формуванні сучасної наукової методології.

4. Розвиток біомедичних наук у контексті зміни наукових парадигм.
5. Еволюція стоматологічної науки: історичні тенденції та ключові відкриття.
6. Філософські підходи до розуміння науки: позитивізм, постпозитивізм, критичний реалізм.
7. Поняття наукової парадигми за Т. Куном.
8. Критерії науковості: погляди К. Поппера, І. Лакатоса, П. Фейєрабенда.
9. Проблема істини в науковому пізнанні.
10. Логіка наукових досліджень: гіпотеза, теорія, закон, концепція.
11. Основні методи наукового пізнання та їх застосування в біомедичних дисциплінах.
12. Міждисциплінарність у сучасних наукових дослідженнях.
13. Типологія наукових досліджень у стоматології (оглядові, експериментальні, клінічні).
14. Структура наукового дослідження: проблема, мета, завдання, методи, результати.
15. Псевдонаука та маніпуляції в науковій сфері: як їх розпізнати.
16. Поняття та принципи відкритої науки.
17. FAIR-принципи управління науковими даними.
18. Відкрита наука у ЄС: ініціативи, політика, вимоги (UNESCO, EOSC).
19. Відкриті публікації: переваги, ризики, моделі доступу.
20. Відкриті репозитарії (OSF, Zenodo): призначення та порядок роботи.
21. Етичні засади наукових досліджень.
22. Академічна доброчесність: види порушень та відповідальність.
23. Проблеми плагіату, фальсифікації та маніпуляцій у науці.
26. Наукові презентації: структура, логіка, дизайн.
27. Інструменти науковця: ORCID, ResearchGate, Google Scholar.

12. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. Рекомендується застосовувати види об'єктивного (стандартизованого) контролю теоретичної та практичної підготовки студентів.

Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- усне опитування;
- система тренувальних вправ і творчих завдань;
- блок тестових завдань;
- самостійна робота;
- написання рефератів і наукових повідомлень.

Підсумковою формою контролю є залік. Залік ставиться на основі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), яка виставляється під час оцінювання теоретичних знань і практичних навичок відповідно до переліків, визначених робочою програмою навчальної дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку аспірант може набрати – 200, у тому числі оцінювання індивідуальної самостійної роботи студентів.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми аспіранту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою з використанням прийнятих в університеті критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою.

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються в бали залежно від кількості тем.

13. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛУ БАЛІВ

Залік ставиться на основі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), яка виставляється під час оцінювання теоретичних знань і практичних навичок відповідно до

переліків, визначених робочою програмою навчальної дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку аспірант може набрати – 200, у тому числі оцінювання індивідуальної самостійної роботи аспірантів.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми аспіранту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою з використанням прийнятих в університеті критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються в бали залежно від кількості тем.

Перерахунок *поточної успішності* аспірантів під час вивчення окремої теми модуля 1 з традиційної шкали в бали ECTS

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Бали за виконання індивідуального завдання	Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки						
			"5"	"4"	"3"	"2"			
Модуль 1 90/3	2 (№ 1-2)	12	15	12,5	10	0	20	120	

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані та включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий бал за поточну діяльність визначається як арифметична сума балів за кожне заняття.

Максимальна кількість балів, яку може набрати аспірант за поточну діяльність, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем, **але не більше 200 балів**. Наприклад, $15 \times 12 = 180$, якщо ж аспірант виконав індивідуальну самостійну роботу, то максимальна кількість балів дорівнюватиме 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати аспірант для допуску до підсумкового контролю, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем, але не менше 120 балів. Наприклад, $10 \times 12 = 120$, при цьому аспірантові не обов'язково потрібно виконувати індивідуальну самостійну роботу.

Оцінювання індивідуальних завдань аспіранта

Індивідуальна робота аспіранта – це написання реферату на одну із запропонованих тем.

Бали за індивідуальні завдання нараховуються аспірантові лише у випадку успішного виконання та захисту реферату (10 балів).

Кількість балів, яка нараховується за індивідуальне завдання (написання реферату), додається до суми балів, набраних аспірантом за поточну навчальну діяльність.

Індивідуальна робота аспірантів, передбачена для аудиторного виконання, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

До підсумкового контролю (заліку) допускаються аспіранти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Аспіранту, який з поважної причини мав пропуски навчальних занять, вносяться корективи до індивідуального навчального плану і дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного

терміну. Для аспірантів, які пропустили навчальні заняття без поважних причин, рішення про їх відпрацювання приймається керівником відділу докторантури та аспірантури.

Підсумковий контроль (залік) вважається зарахованим, якщо аспірант набрав не менше 120 балів.

Залік вноситься викладачем до «Відомості результатів поточного та підсумкового контролю» (Форма № Н-5.03-2), «Індивідуального навчального плану аспіранта», «Журналу обліку відвідувань та успішності аспірантів».

Бали з дисципліни для аспірантів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями, як наведено у таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати аспірант	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати аспірант	«2»

Аспіранти, які навчаються за однією спеціальністю, на основі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
«А»	Найкращі 10 % аспірантів
«В»	Наступні 25 % аспірантів
«С»	Наступні 30 % аспірантів
«D»	Наступні 25 % аспірантів
«E»	Останні 10 % аспірантів

Ранжування з присвоєнням оцінок «А», «В», «С», «D», «E» проводиться відділом докторантури та аспірантури для аспірантів відповідної спеціальності, які **успішно** завершили вивчення дисципліни.

Аспіранти, які одержали оцінки «FX» та «F» («2»), не ранжуються, навіть після перескладання заліку. **Такі аспіранти після перескладання автоматично отримують бал «E».**

Оцінка «FX» виставляються тим аспірантам, яким не зараховано хоча б одну тему з дисципліни (максимально – 40 % матеріалу) до завершення її вивчення. Ця категорія аспірантів має право на перескладання заліку за затвердженим графіком (але не пізніше початку наступного семестру). Повторне складання заліку дозволяється не більше двох разів.

Оцінка «F» («2») виставляється аспірантам, які відвідали всі аудиторні заняття, але не набрали 60 % від мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допущені до заліку. Ця категорія аспірантів має право на повторне вивчення дисципліни.

За дозволом ректора аспірант може підвищити оцінку з дисципліни шляхом перескладання заліку (не більше трьох разів за весь період навчання).

Оцінка ECTS у традиційну чотирибальну шкалу НЕ конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала є незалежними.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА :

14.1 Основна (базова):

1. Відкриті наукові практики: навчальний посібник / Артюхов А., Артюхова Н.,

Березко О., Весній А., Волк Ю., Герасимчук Г., Голошук Р., Дворниченко А., Дороніна О., Жежнич П., Івашук О., Козловський С., Краковська С., Кучма І., Люта О., Ляшенко О., Марків О., Машталер О., Мозолевич Г., Орехова Т., Петрушка А., Радіо С., Хаджинов І., Шілінг А.; за заг. ред. Жежнич П., Березка О. Житомир: ТОВ «Видавничий дім «Бук-Друк»», 2024. — 400 с.

2. Гулак О. В. Історія філософії: навч. посібник. – Київ: Кондор, 2015. – 296 с.
3. Добронравова І. С., Сидоренко Л. І. Філософія і методологія науки: підручник. – Київ: Київський університет, 2018. – 240 с.
4. Методичні рекомендації закладам вищої освіти щодо імплементації настанов відкритої науки / І. Драч, О. Петроє, О.Бородієнко, І. Регейло. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2024. – 18 с.
5. Лебедев С. А. Філософія науки: підручник. – Харків: Право, 2017. – 352 с.
6. ЮНЕСКО. Рекомендація щодо відкритої науки (укр. переклад). – Париж: UNESCO Publishing, 2021.
7. Овчарук О. В., Стукало С. Ю. Відкрита наука та наукова добродієність: європейські практики. – Київ: ІТЗН НАПН України, 2021. – 156 с.
8. Bezjak, S. et al. Open Science Training Handbook. – FOSTER Consortium, 2018.
9. Chan, L. et al. Open Science Beyond Open Access: For and With Communities. – Open and Collaborative Science in Development Network, 2020.

14.2 Допоміжна:

1. Анісімов А. В. Філософія науки: історія, методологія, тенденції розвитку. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 204 с.
2. Бичко А. К. Філософія культури і науки. – Київ: Либідь, 2022. – 248 с.
3. Головка М. І. Філософія науки і техніки: логіка еволюції. – Львів: Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, 2021. – 316 с.
4. Данилюк І. Б. Філософія вищої освіти і науки. – Тернопіль: ТНПУ, 2016. – 216 с.
5. Євтушенко М. М. Цінності сучасної науки: філософський аналіз. – Київ: КНТ, 2019. – 188 с.
6. Козловський С. А. Історія філософії науки: античність – модерн – постмодерн. – Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2015. – 312 с.
7. Литвиненко І. В. Наука в епоху модерну. – Львів: Сполом, 2015.-202 с.
8. Мельник О. І. Цивілізаційні виклики науки ХХІ ст. – Чернівці: Рута, 2017. С. 9-22
9. Міщенко Н. П. Наука як соціокультурний феномен. – Харків: ХНУ, 2018. – 152 с.
10. Пінчук С. М. Наукова діяльність: філософія, етика, відповідальність. – Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. – 204 с.
11. Савчук В. С. Філософія техніки і науки: людиноцентричний підхід. – Київ: Академія, 2021. – 240 с.
12. Тамаркін М. В. Історія філософії: античність, середньовіччя, модерн. – Львів: Літопис, 2016. – 156 с.
13. Шаповал І. М. Філософія науки: логіка наукового пізнання. – Суми: СумДУ, 2019. – 228 с.
14. Doldirina, C. Open Science and Data Governance in Europe. – Data & Policy, 2021.- 22 p.
15. Levin, N., Leonelli, S. How Does Open Science Change Epistemic Practices? – Frontiers in Research Metrics and Analytics, 2022. P 280-305
16. Tennant, J. P. et al. Ten Hot Topics around Scholarly Publishing. – F1000Research, 2020. P 1-6
17. Vicente-Sáez, R., Martínez-Fuentes, C. Open Science now: A Systematic Literature

14.3 Інформаційні ресурси:

1. <https://arxiv.org> – Архів препринтів у відкритому доступі.
2. <https://cambridge.org/core> – Cambridge Core: наукові публікації з гуманітарних наук.
3. <https://core.ac.uk> – CORE: пошук по відкритим репозитаріям.
4. <https://directory.doabooks.org> – Directory of Open Access Books.
5. <https://doaj.org> – Directory of Open Access Journals.
6. <https://europemc.org> – Європейський медичний відкритий архів.
7. <https://fosteropenscience.eu> – Платформа з відкритої науки.
8. <https://openresearchlibrary.org> – Open Research Library.
9. <https://oapen.org> – Платформа з відкритих академічних публікацій.
10. <https://openaire.eu> – Інфраструктура відкритої науки в Європі.
11. <https://philpapers.org> – Бібліографія та архів з філософії.
12. <https://plato.stanford.edu> – Stanford Encyclopedia of Philosophy.
13. <https://researchgate.net> – Мережа науковців і публікацій.
14. <https://unesco.org/en/open-science> – Офіційний портал ЮНЕСКО з відкритої науки.
15. <https://zenodo.org> – Репозитарій відкритих наукових матеріалів.

15. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ АСПІРАНТА (СИЛАБУСУ)

1. Мойсей А. А. – завідувач кафедри суспільних наук та українознавства, професор, доктор історичних наук.